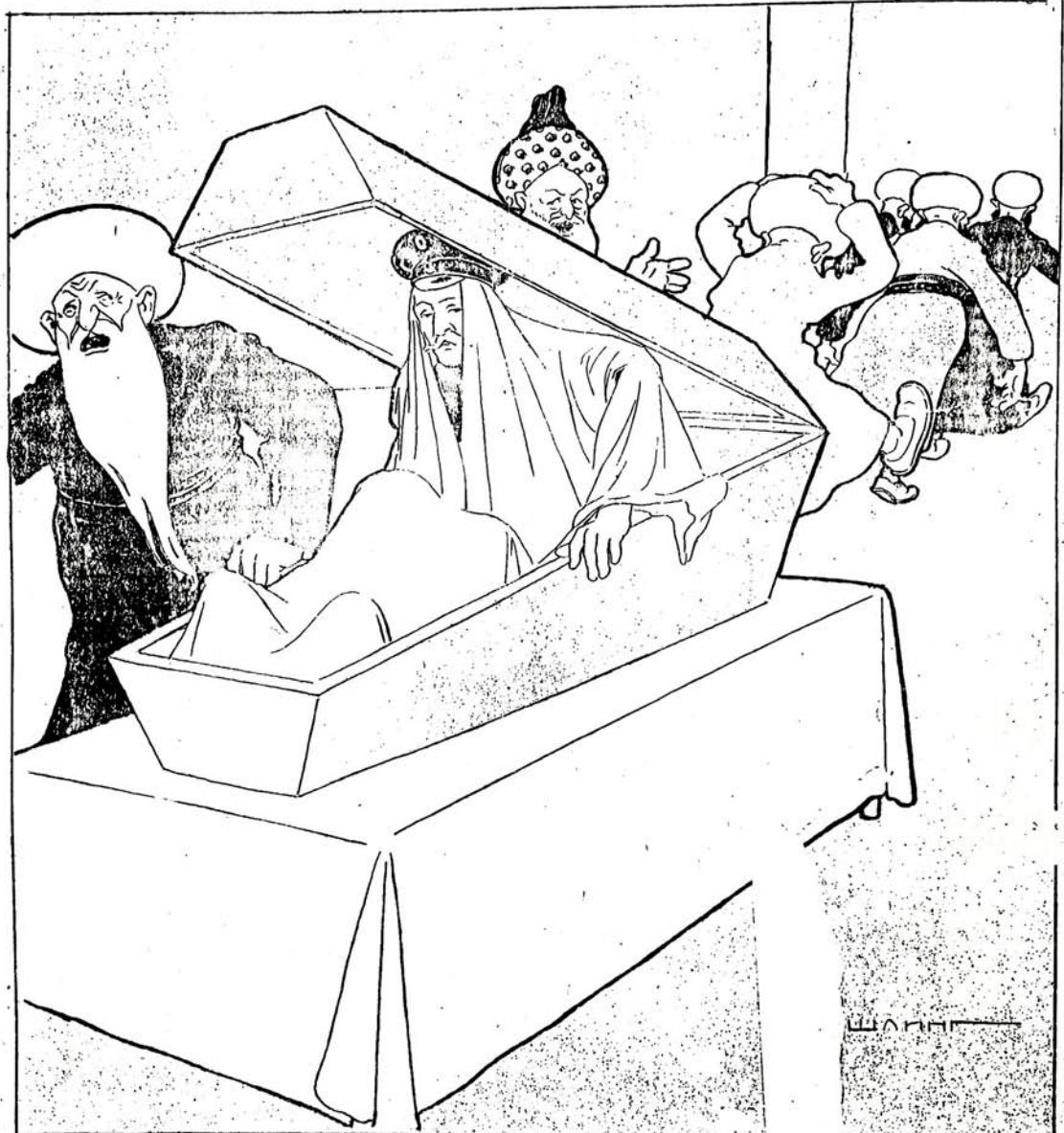


مَلِكُ الْشَّرِيكَاتِ

№ 34.

قیمت ۱۰ قیپک

کمپانیه دوکان



سندی، معاشر اسلامی

از انتشارات ب. بایکوف، تفلیس



شیرلر نده . بز بونی ده گوروریک ک حاجی لار یانلارینجه تعزیز ات آبارمیلار، اگر آبارسالار کرک هرمسی یاتجه بیش اوچ آیک مدتنه اوون یوت ات آپارا .

برجه شیبی ده من باشه دوشے یالمیرم که بو مقدس حاجی لاریمز آمین سوئی هاردان آلوپ ایچیلر، ماسقوده و نیزینی ده بز قطمه سو تاباق اولیاز که مردار روسلارک الی ده گهکشن اولیون . بز بونی ده گوروریک که حاجی لاریمز یانلارینجه تعزیز سو آبارمیلار، اگر آبارسالار کرک هرمسی الی یوجه سو ویره باقازه آباروب چیخارده روسینه (یعنی بونک بر اوقدر اذیقی بو خدر) . دخنی واضح در که بو جور سفرلر مسلمانک تقوا و عادتنه مانع اولان شیلرک بری در، الله تعالیٰ بیورود بدر که منم بزرگم چون وسیع در، بر برده که سزاک عبادتگزه مانع اولو لار کیدله اوژکه مکانه .

اما بونک عوضنده بزیم بر پارا مؤمن حاجی لاریمز آبریزی و طهرانی اقویوب گیدرلر ماسقوابه، وارشاوایه و غیر مردار و لایتلره بیش بو نه ایش دی ؟

یازم، کنه اوردویاد فرمی مقالی لاری  
تئم بو سوزلری اوخویوب دیه جاکلر که « ملا نصر الدین » سارساخیوب . اما مکا

معلوم در که اوردو بادلا اویزندن هه ابل ماسقوابه نجه حاجی گیدوب اوچ آیانی اوراده آییش ویزیش آیدیزرسو هیچ بو نلاره . دینین بو خدر که گیدوب اوراده کلبوچ آیی فالیز سگز به نه بیوب ایچیگن .

الله روسینی داغیتسون : روسیت چیخاندان مسلمانلارلار ایشی دوز گتیرمیر . بر طرفدن مسلمان اوشاقلارلار گیدوب روس دارالفنونلارندم اوخویوب کلیدلار و باشدلادلار روسینیک مکتب و مدرسه لرلی تعریفلمک . بر طرفندنه تاجر لاریمز داداندیلار روسینه و ایلده بر دفعه مال آلماق بناهیله گیدوب اوژلرینه میدارایوب کلیدلار وطنلرینه .

هر چند بزمیم بو سوزلریز بز پارا تاجر لاریمزه آجیق کاهجک کن بو سوزلر دوغری سوزلردر .

هر صبح میدنام زشم هر شام زادی میکنم لههوب هویم نهالاعانی . صد چشم جاری میکنم در هر چمن نوجشمه چون موزلان کردم پدیدم هم قوریقا هم تسبیفا صد دجله . ساری میکنم هر جا که بینن متلى می تالم از هجر دهای اورا بالغافن هر نفس امداد یاری میکنم یکدیگر بر سرمه رسم خوردنان شوم ددم زم اسرار دل کردد عیان تاجان ذماری میکنم خواهش، که از رهبر کنم در بنده کی باشم قبول از هرج مرچ انشا کنم هردم خیالی میکنم فرح آیان

دی : من هله بالاجا اوشاق ایدیم ، حیاطزگر آشاغاسنده آرخنگ کنارلله بربیکه « سویوت » آغاجی وارییدی . اما آغاج دیرم : قولی ، بوناقلی ، زوربا ، بوغون .

الله عمر ویرسون ، هدایت مجلسینه باخالدا منم یادیمه همان سویوت آغاجی دوشردی . یاخشی یادیمه گلدر ، برگون بر بالاحا یل اسدی . یعنی ایله بر برک یل دگل ایدی : آجاق آلام آغاجندن برقدار آلام توکولدی ، اریک آغاجندان بر آز اریک توکولدی ، غیر آغاجلاردن بر آز باراق توکولدی والسلام .

اما اوژ افادان قولاقمه بر شاقیلی سی گلدن . گویا که بر آغاج سینوب یخبلدی یره . فاچدیم گوردیم که همان آرخنگ کنارلله کی سویوت آغاجی کوکیندن سینوب یخياوون یره .

پارین آغاج چوروک ایش .  
الله عمر ویرسون ، باکونگ هدایت مجلسی اواماسیدی ، باکونگ چوانلاری دینچ اوتور مازدیلار ، ایندی اللهم هکر اویلسون فورد قولزی ایله او تایلر . گنه بیامیر نهند سه هدایت مجلسی یادیمه سالانه آرخنگ کنارلله سینوب یان اوسته دوشن سویوت آغاجی یادیمه دوشور . من بو سوزی بر . نیچه حکیمه دیشم . مگا جواب ویربرلر که همان سویوت آغاجی یقین چوروک ایش . دوغردن منم باخشی یادیمه گلبر که یازین آغاج کوکیندن چورومنش ایدی

اوچون بر بالاجا یله تاب گتوره بیامهدی . ایندی ، آی ملا عمو ، بو سوزلری بایزوپ سگا گولدردیم ، اما بیلمرم آخرده نه امضا فویوم . بر ایستادیم که « هوپ هوپ » امضا یازام ، صوگرا گوردیم که بزیم باکو جماتی یای اویاسون ، تمامآ هوپ هوپ درلار . آخرده ایستادیم « دهی » امضا ایله یاهیه یازام ، گنه گوردیم که بورالارد بیله شی غریبه شی دگل . صوگرا دیدیم اوی « سرسم » یازام ، اما شور خدمه که سب تتعجب ایله میهیس دخنی نه باشگی آغزدیم ، موزلان ، هردم خیال ، لاعلانی ، خوردنان - بولنارگ هیچ برسی بورالارد گورو لمدش و ایشیدیلمش و غریبه و مزمی و تعجبی شی دگل . چوچ قفردن صوگرا گنه دیدیم که « قرض آیان » هامی سند . باخشی در سن لله ، ملا عمو ، قوی سویوت آغاجی نگ ساشاقنده سک د شد دنه :



بو گوئندن صوکرا «ین» خلقانیگ ک شرعی، عدلی، مالی، ملکی، ضبطی حاجتی هر بز مقضوه موافق اولور. سلطان حضرتی چوخ گوزل بیورور: «بوندان صوگرا» انشالله یمن اهلی شنگ پس بوندان ایرمل؟ ایله بزمد ایندی به تک هارای داد ایله مکنیز بوندن اوتری ایدی که «ین» ایشلری و غیر ایشلر مقصوده موافق اولامور. ایندی سلطان حضرتی چوچ بیورور که بزلم بو کما هیچ سوزومز بودندر، پس بوندان ایرمل؟ «سریخ»

سن کیچیوں بیو خیدان اویاده بیامیور. الله اوزون رحم ایت!.. قولاق پرده لاری فالین! بیخیلان شیرین!

دوغري سوزي ده گيزلتمك لازم دکل، اوندان اوتری که «گر راست سخن گوی و دريد بهانی» بیت که دروغت دهد ازند رهانی «موزان».

## تازه اختیار اعلیٰ

- ۱) باکوده «اولوه!» بو ماکینا باکو شهربنده نیجه مسامان لاری آپاروب قویدی جتنه و بو سبیه بو تازه اختیاعی جمیع اسلام شهر لرنده کمال بشاشت و طنطنه ایله بیشاواز ایدورلر.
- ۲) مولیخ دار الفونی، هملاریندن «قورن» تله فوتوعراف (دورنوش برتو) آلتني اختیاع ایدوب.
- ۳) لاهیجده مرحوم قلی اختیاع ایتدیگی ماکینا تات دیننده «گی باداما» در ینعنی دوت مادامی ۱ «خروس»

## یووالار

لاهیج قصبه سنده وار:

- ۱) اعلا «قوش». یوواسی یخشی «قارا تورووق» بیلدریچین ۰۰۰ هر کس خواهش ایته آپاروب شماخیده یخشی قیمعه ساتا بیلر.
- ۲) «لعت» یوواسی. غزنه او خویانلار. دان هر کلک گوگلی لعت ایستیور بیوره بیلر.
- ۳) «باش یندیرمک» یوواسی. هر کس ایستیور که او کا باش یندیرسونار بیورسون لاھیجه؛ اما بو شرط ایله که گلنده «فازاق» پالتاری گیوب گلمسون.
- ۴) «ساوق» یوواسی. سیبریانک ساووق و مشقینن ییامک ایستینلر بیرده زحمت بیکوب اوزا گایمیده سونلر.
- ۵) «افترا» یوواسی. هر کس خواهش ایدیرس، بسم الله...!
- ۶) هله چوخلی بیوالارده وار که اونلاری دالیش ساق تیز باشتمش او لوروق. هله وقی دکل. «خروس»

## لاهیجده ترقی

قارایاغین دن بر نجه آدام بزه شکایت ایله مشدیلر که مسلمان برسناتاوی بشلر ایله بیلشوب یازیق مسلمان جماعتندن رشوت آپلار و ناحق و نامعلوم بزه بول بیلار بز یازوب قارایاغین برسناتوندان و بان لریندن بو ایشی سوروشدقیق.

مسلمان برسناتاوی و بلکل بو گون بزه بیلشوب معلوم ایدیلر که دوغزدر برسناتو جماعتندن رشوت آلی و دوگه دوگه بول نیزه، اما بو دشوتلری و بو بول لاری بیمادا برسناتاوی و بلکلرلا قصدی بول لاری یغاندان صوکرا بر بزده بیلک ساخلاماقدار، و آخرده انشالله هین بول لار قبکه نئی جماعتگ اوز ایشنه مصرف او لوناجق، مثلا مکتبان مریض خانلار و قرات خانلار آجلاباق، و بیوانان هرنه قالس گوندە ریاه جک با کویه که «نجات» قرات خانه سنه کانلارلا هر بینه گوندە بر منات و بیرونلار که بذکه بو طور ایله مسلمانلار قرات خانه یه بیشامانها هوسله نهار. «جرجراما»

گنروب کله ماغالاق قویویه تو لیبوروق. ال لازمه لی صحبتیز «غیبت» در. بو صحبت باشت ترقی مز او لدیندن گون به گون رونق تا پاماده در. آن چکر که بو سیجتند باشقه قصیده مزده او ز گه صحبت او لیاز. بدخواهانی اک قوی دوستمزدرا ایندی کیم دیه بیلر که لاھیجده ترقی آز در؟ خیر، دنیاده او زیمزه دن مسعود آدلر بیلمیورونک. «خروس» بعد التحریر: بوراده مس دو گمنک پارت ها پارتلند قو غلاغلارک پرده مسی بر درجه ده

## میسلمانلارڭ

مألت دوماسى

(۳۳ مېھى نمرەدن مابىدى)

۶ - بیکار جیاق مسلمانلىنى حىل اینتىك و بیکار جیاق دن آزوب ايش هوستنده او لان كىمسەرەم مقدس او لان تاپل لېكىن فايده لرى بىلدۈرەت، ايشن كورمۇن مضرىتى آخشارە كىنى ئىنېرلار آيىقىندا بیکار او تو رو دوب گون باتاندە چىخۇو سوا لايە آيوه چورك آپارماقت قىامت گوندە تو اينى بىلدۈرەت، دنیاسالىڭ محض موردار جىھەن او لونقى جىعاتە سولىدۇپ اما او زى اىكى ايلە فارمالاق گەنە صدرك و ظيفە سىدەر.

۷ - فالوندە گۆستریلەن وچىلە علم مەد رىفت انتشارىنە چالشقا خارج علملىرى قىاحتلى

## میسلمانلار ئىنچقىرى.

سلطان عبدالحميد ایونگ دوردندە يەن ولايىتىن دان آدمىلار سولىدې بىكى نەقىدە

Прирасиль шахъ гаспадина Монаховица — Мануїлова — знаєш? Ось руски поліція въ Ерінік содер- жить.

— Помаги, — писаешь шахъ, — пай- ти моего садразама Аласкеръ-хана.  
— Съ уволовствівъ.

И, посымаешь пашеъ, синча- пашеъ.

Цъ, цъ, цъ... Хороши руски поліція.

И это еще пычно. Послушай- те даліше. По заграницѣ иду — ничего, на Рассії ъду — тоже ничего.

Сталъ подблизить къ Персії. Пишу шаху: «Боюся, ваше величество, ъхать по Персії. Не любитъ ми- ѿ народъ. Меджилісъ боюся...»

— Глупости, пиши мене шахъ. Ни бойся пожалуста. Я уже напра- силь для тибе руски падишъ и ка- заковъ.

Я пы повѣрять. Чумаю, почему? Только я это подумалъ, окалиаст- ся на Вѣрна и да наградить пуль про- рокъ.

Пріезжаемъ въ Энізен. Сматрю направо, сматрю налево — народъ стоя- ти, ревальчерь напрачель.

— Ны смѣй выпѣзть, а то стри- ляять булыми.

Потомъ уже Меджилісъ разрѣ- шилъ.

— Ну скай, говоритьъ, видиась. И только я вишиась, сматрю — персидскій народъ мине видѣть на- хотеть. Встрѣчать мине виши гене- ралішъ конусадъ.

— Поздравлю, — говоритьъ, — съ прибытіемъ. А только ъхать виши од- ному не белоносно. Видите, народъ какъ смотритъ.

— Что же мине делать? — спро- силь я.

— А ничего, — говоритьъ. — Мы со- брали казаковъ спеціально для васъ.

Кашой бытъ атличинъ. Права- дили мине въ замій Тегеранъ. Харо- ший народъ — русскій казакъ. Русскій поліція Рѣзыкала, русскій казакъ са- праваждаль, Пишу вамъ за то бол- ще спасибо. И сено прашу — иайду назадъ — пришлите казаковъ. Натаму одинъ ъхать боюсь. Нередкій на- родъ — скверный народъ. Сами знаете.

Да хранить виши Аллахъ. Нави- няюсь, что я пока еще не истинно- русскій. Скоро буду. У васъ толь- ко сено и жить можно. У насъ, въ Персії Меджилісъ дышать не дастъ\*.

Садразамъ Мирза-Аласкеръ-хана.  
Сообщиль АНЧАРЪ.

آدماره اولاقچ کە هچ اولاماسه ايلده برايکي  
دهمه صدرى گوروبخوندو بيمش ايتىك،  
روسى باش قوياندە دستماز دوشمىز ديمك،  
منبرىد يېغىرلۇك امامك نۇذ بالله دىلنەن هر

گوندە مىن طور يالان سوپاهەك — كەنە محلەي  
شوراسندە اولان صدرى اختىارىنىدە ذر.

۱۷ — صدر اوستە اوتوروب رەلە سوز سوپاهە يور-  
قون او كوز كىي گوزلارىنى بىرەتسوولار.

۱۸ — صدر اولاقچ غافل و عالم نما ملا-  
لارك حق و وظيفەيدىر. قىركى آتىچى ضىالى  
ملارك اختىارى يو خدر كە بولنارك ايشىه  
قارىشسون .

۱۹ — مجي بى صدرارك اختىارى واردە  
كە بى نەرى ناھق يېرە منبرە تەقىرى ايدوب  
جماعاتك گۈزى يىنەن سالسوتلار.

۲۰ — صدرارك اختىارى واردە كە بى يېرگ  
يا بى كىشك صىفيەنى بىز كەلە شەر آلوپ اوز  
كايىن دە كىسوب ايشىلرى بى گۇنگى طزە  
سالسون .

۲۱ — صدر لاقل ۱۲۵ فرنك آرشتنىن  
عمامە باغلاجا جاندار اوئىن آرتق باغلاماق  
اوز اختىارىزدە در. هر كە بى نەر سوپاهە

كە : « جىلاب يېغىرلۇك عامامسى بى ۋىوكا كەمە  
دكلى ايدى », اختىارى واردە ديسون سىتە

ايىندى زمانەتك تقاضاسىن بودر خارچىلارك  
قاقدەنە بىزىم بىولىك و زىنتىز گۈرك بوندانە  
آرتق اولسون . . . . .

۲۲ — صدرارك اختىارى واردە كە مجلسىدە  
جورك صرف ايدىنە قېچىلارىنە اووز اتسون  
گىرگىتىسى ماجاسك او بى طرفانە تابنجىھى سىنى  
وېرسون و بى نەر بى مىتە سواں ايدىنە  
بى بىرلىك بىلەك بىچ آتسوولار . هەر بىرسەنە  
هانىش شورانىڭ آتى جەقە او شورادە ايشە  
مشقول او لمالىيدىرلار .

۲۳ — دومانىڭ فانوتاماسە موافق رفتار  
ايدوب وېرىگى آلماق اىچون جماعاتك آرمىسىنە

اتىبا نامەل بوراخور . ئەغىدا اوون اىتكىچى  
بنندە يازانلىقىسى كىي اىكى قسط وېرىگى  
آنانە، كە كەدر.

۲۴ — صدر مجلس بى شورالە داخل  
اولان عضولارك جىملەستىن لاققاوتەر هەر اون  
بىش كوندە وېرىگى آلوپ عوضىدە: كېت فلانكىس

دىيادە سنه دوات ابراهىم قىمت اولسون —  
دىيكمە بورجىلىدرلار .

۲۵ — بى مجلسىدە وېرىگى وېرمك اختىارى  
امساوى اوسلەدە جماعاتك قوسونىجە تقاوالتو  
اوچىقىر. دوتلۇ يېش مىنات وېرد كەنە گون

رۆزىسىنە سەحتاج اولان دە افلا . بىش اون  
قىك وېرىمگە قانۇنا مېجۇردر.

۲۶ — غۇربىنىه و اویزىد شەھرلىرىنە يېشقە  
اولان يېرمە صدرارك اختىارى واردە كە بىقوق

و جوجىددە وېرىكى بىلەلە قىوون ايتىشون  
۲۷ — شورا يېرە داخل اولىق اختىارى او

قولانە گوندە برقەتە آمیز سوز بوراخقى ،  
متلا: دارشاوار كىيشارلىرى بىحىرت ايتىك ،  
روسى باش قوياندە دستماز دوشمىز ديمك ،

منبرىد يېغىرلۇك امامك نۇذ بالله دىلنەن هر  
گوندە مىن طور يالان سوپاهەك — كەنە محلەي  
شوراسندە اولان صدرى اختىارىنىدە ذر.

۲۸ — جماعاتى يېكار قۇفعەلەنەن طور جەناتارە  
وادار ايتىك ، دولتى حىسخانەلە دە بادشاھەت  
پولنى محض مسلمان لىر الله كىيچىركەك اىچون

حىسخانەلەر بىكارلارقىدىن اوغۇرلىق اىدىن  
جماعاتىلە دولدورقەم . جماعاتى احوال صحىھى  
لەر خصوصىنە تەپيرلەر ايتىك متلا ، سوققى

و ورائىدە ئان قۇغۇرتمك ، باش آغۇرىنىدە باشلىك  
يان دمارلىرىنە بش اون زلى سالدورقەم كېنى  
سوزلارى تووصىھى ايتىكىدە صدر مجلسك عەندە  
سەندە در .

۲۹ — جماعاتى اكتىبارىنە بىغىلىرىنە ئەظارت  
تەپورەك هەر گون معانىدە ايتىك ، خەمنىرى  
چەچخەق بى آز قالىش جوڭلارلى نو كەنە

وېرپۇ باشنىڭ اوستىنە حاضر ايتىك گەنە  
صدرارك بورجى در . جماعاتى آخرت ايشار-

ينە ئەظارت ايتىك : اقلا ، گوندە يوز دەفعە  
استىرا و غىل تىيم مىتلەمنى دىوب (ازىزىخ  
تاشىحىشە بېشارەد) كەلمەمنى تىكار  
ايتىك صدرارك اختىارىنىدە در .

۳۰ — هر كە بى شەرەدە بى شورادەن آرتق  
جماعات اوسلە لازىمەر او حالدە صدر بەلۇپ  
شورالارك آتىنە قىرعە آتسوئنر . هەر بىرسەنە  
هانىش شورانىڭ آتى جەقە او شورادە ايشە  
مشقول او لمالىيدىرلار .

۳۱ — دومانىڭ فانوتاماسە موافق رفتار  
ايدوب وېرىگى آلماق اىچون جماعاتك آرمىسىنە

اتىبا نامەل بوراخور . ئەغىدا اوون اىتكىچى  
بنندە يازانلىقىسى كىي اىكى قسط وېرىگى  
آنانە، كە كەدر.

۳۲ — صدر مجلس بى شورالە داخل  
اولان عضولارك جىملەستىن لاققاوتەر هەر اون  
بىش كوندە وېرىگى آلوپ عوضىدە: كېت فلانكىس

دىيادە سنه دوات ابراهىم قىمت اولسون —  
دىيكمە بورجىلىدرلار .

۳۳ — دومانىڭ فانوتاماسە موافق رفتار  
ايدوب وېرىگى آلماق اىچون جماعاتك آرمىسىنە

اتىبا نامەل بوراخور . ئەغىدا اوون اىتكىچى  
بنندە يازانلىقىسى كىي اىكى قسط وېرىگى  
آنانە، كە كەدر.

۳۴ — صدر مجلس بى شورالە داخل  
اولان عضولارك جىملەستىن لاققاوتەر هەر اون  
بىش كوندە وېرىگى آلوپ عوضىدە: كېت فلانكىس

دىيادە سنه دوات ابراهىم قىمت اولسون —  
دىيكمە بورجىلىدرلار .

۳۵ — دومانىڭ فانوتاماسە موافق رفتار  
ايدوب وېرىگى آلماق اىچون جماعاتك آرمىسىنە

اتىبا نامەل بوراخور . ئەغىدا اوون اىتكىچى  
بنندە يازانلىقىسى كىي اىكى قسط وېرىگى  
آنانە، كە كەدر.

۳۶ — دومانىڭ فانوتاماسە موافق رفتار  
ايدوب وېرىگى آلماق اىچون جماعاتك آرمىسىنە

اتىبا نامەل بوراخور . ئەغىدا اوون اىتكىچى  
بنندە يازانلىقىسى كىي اىكى قسط وېرىگى  
آنانە، كە كەدر.

۳۷ — دومانىڭ فانوتاماسە موافق رفتار  
ايدوب وېرىگى آلماق اىچون جماعاتك آرمىسىنە

اتىبا نامەل بوراخور . ئەغىدا اوون اىتكىچى  
بنندە يازانلىقىسى كىي اىكى قسط وېرىگى  
آنانە، كە كەدر.

## ПИСЬМО

Садразама Мирза - Аласкеръ - хана  
(доктору Дубровину)

Ны могу вамъ пы выразить свое  
удонольство. Действительно это прям-  
мо замечательно, какой исторія.

Повелитесь мой, царь наций шахъ  
персидский, хотяъ мнѣ видѣть — мнѣ  
могъ найти. Искать — мнѣ могъ найти.  
Персикъ городъ большой, ни то что  
Тегеранъ или Петербургъ — двѣстѣ  
разъ большѣ! Потомъ тоже — пас-  
портъ у мнѣ нѣтъ, фамилия свой не-  
ремѣнѣль, одно слово скрывался,  
Персидскій поліція мнѣ могъ найти,  
французскій поліція тоже мнѣ могъ.  
Некаки городовые, искали дворники—  
—мине нету.

\* Письмо это было договорено въ по-  
лднемъ вѣсіданнъ сонза русскаго народу.  
Поставлено предложенье въ Русс. Знаменіи  
чернаго полумѣсяца, посыпать персидскому  
шаху телеграммъ о разгонѣ Меджиліса. Но  
это пока секретъ.



بعضاده بىلە اوپار - (اھلىك اویىزدىنە)